

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa B. Ż., B. Ż.

i K.Ż.

przeciwko D.M.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 listopada 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 13 października 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. oddala wniosek powodów o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz radcy prawnego A.D. wynagrodzenie w kwocie 1800 (jeden tysiąc osiemset) zł, powiększonej o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu pozwanej D.M. w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanej D.M. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 października 2016 r., sygn. akt I ACa [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001, III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7 - 8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną,

wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej skarżąca wywodzi z rażącego naruszenia przez Sąd drugiej instancji przepisów postępowania wskutek przeprowadzenia w postępowaniu apelacyjnym spóźnionych dowodów zgłoszonych przez powodów, w sytuacji, gdy byli oni reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, a zatem mogli te dowody zgłosić w pozwie lub w następnym piśmie procesowym. Sąd drugiej instancji dopuścił dowody na podstawie art. 381 k.p.c. pomimo, iż z treści tego przepisu wynika *a contrario*, że nie można dopuszczać dowodów, które nie cechują się przesłanką nowości, czyli tych, które istniały w chwili wyrokowania Sądu pierwszej instancji.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało już wyjaśnione, że w warunkach apelacji pełnej Sąd drugiej instancji jako sąd także merytoryczny, nie może poprzestać na zbadaniu zarzutów apelacyjnych, ale - rozpoznając sprawę w granicach apelacji - obowiązany jest poczynić własne ustalenia, prowadząc lub ponawiając dowody już przeprowadzone przez Sąd pierwszej instancji albo poprzestając na materiale zebranym w pierwszej instancji i na tej podstawie dokonuje oceny prawnej żądania powoda (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55).

Zgodnie z art. 382 k.p.c. sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Stąd też istnieje możliwość uzupełnienia postępowania dowodowego, o ile strony przedstawią stosowne twierdzenia faktyczne i wnioski dowodowe dopuszczalne w świetle art. 381 k.p.c. Sąd drugiej instancji w zasadzie nie powinien pomijać nowych faktów i dowodów zgłoszonych w apelacji, jeżeli o potrzebie ich powołania strona dowiedziała się z uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2015 r., I PZ 28/14, nie publ., wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2013 r., I CSK 275/12, nie publ., z dnia 23 listopada 2004 r., I UK 30/04, OSNP 2005, nr 11, poz. 162).

W przedmiotowej sprawie Sąd Apelacyjny na rozprawie w dniu 13 października 2016 r. dopuścił zawnioskowane w apelacji dowody z wykazów dotyczących ilości i rodzaju pobranego paliwa oraz wykazu numerów rejestracyjnych pojazdów, tankujących to paliwo. Sąd drugiej instancji wskazał, że o potrzebie powołania tych dowodów powodowie dowiedzieli się z uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji, który uznał, że powodowie nie przedstawili dowodu na okoliczność sprzedaży takiej ilości paliwa, jaka była określona w fakturach dołączonych do pozwu, wskazując, że faktury stanowią dokument rozliczeniowy i same w sobie nie dowodzą wydania takiej ilości paliwa. Sąd drugiej instancji podkreślił, że pełnomocnik pozwanej obecny na rozprawie w dniu 13 października 2016 r. nie zgłosił zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c., co do nieprawidłowości formalnej przeprowadzenia tych dowodów w postępowaniu drugo - instancyjnym, a zatem utracił formalnie uprawnienie do powoływania się na to uchybienie w postępowaniu kasacyjnym (por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2013 r., I CSK 713/12, nie publ.).

Niezależnie od powyższej uwagi natury formalnej, należy wskazać, iż w stanie faktycznym tej sprawy nie można przyjąć jak tego chce skarżąca, że doszło do rażącego naruszenia przez Sąd drugiej art. 381 k.p.c., a w konsekwencji wydania oczywiście nieprawidłowego wyroku, w dodatku wyroku, który nie odzwierciedlałby merytorycznej zasadności powództwa. Trzeba bowiem zauważyć, że z uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji wyroku wynika, iż oddalenie powództwa nastąpiło wskutek nieprzedłożenia raportów tankowania (o istnieniu

których zeznawał powód B.Ż.), na podstawie których dopiero były wystawiane faktury VAT. Uznał też Sąd Okręgowy, że same faktury oraz zeznania powoda nie były wystarczające do ustalenia, czy nastąpiło wydanie pozwanej paliwa w ilości określonej w fakturach. Pozwana pomimo wezwania do osobistego stawienia się celem przesłuchania nie stawiała się (k. 63, 94). Poza tym, nie było dowodów świadczących o tym, iż pozwana po przesłaniu jej faktur i wezwania do ich zapłaty kwestionowała, że powodowie nie wydali jej paliwa na kwoty objęte tymi fakturami.

Sąd drugiej instancji w dostatecznym stopniu uzasadnił konieczność uzupełnienia postępowania dowodowego w oparciu o dowody zgłoszone dopiero na tym etapie.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wniosek powodów o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego jest nieskuteczny, gdyż odpowiedź na skargę, w której ten wniosek był zawarty została zwrócona (k. 280). Natomiast kolejna odpowiedź na skargę z dnia 8 maja 2017 r. wpłynęła już po ustawowym dwutygodniowym terminie do jej wniesienia, liczonym od dnia doręczenia odpisu skargi kasacyjnej, co miało miejsce 10 kwietnia 2017 r. – k. 274 - 276 i 283 (art. 398⁷ § 1 k.p.c.; por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2012 r., II PK 139/11 nie publ.).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie art. 22³ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (j. t. Dz. U z 2017 r., poz. 1870) w zw. § 2 pkt 1, § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 6, § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. poz. 1715 ze zm.). O zastosowaniu 50% stawki w postępowaniu kasacyjnym zadecydowała okoliczność, iż ustanowiony w tym postępowaniu dla pozwanej pełnomocnik z urzędu, reprezentował ją przed Sądem drugiej instancji z wyboru.

